

Sygn. akt III USK 583/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania R. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W.
z udziałem H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14
września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Lublinie
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt III AUa 312/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie
wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującą
się R. K. (wcześniej G.) od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w Lublinie z dnia 31 grudnia 2020 r., oddalającego odwołanie od
decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. z dnia 29 marca
2019 r., którą organ rentowy ustalił dla odwołującej się, podlegającej
ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu jako pracownik u

płatnika składek H. Sp. z o.o. w S., podstawę wymiaru składek w okresach i wysokości szczegółowo określonych w tej decyzji.

Odwołująca się R. K. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 czerwca 2021 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zdaniem skarżącej, istotnym zagadnieniem prawnym jest to, że Sądy obu instancji nie dostrzegły i nie analizowały, że przy wydaniu zaskarżonej w sprawie decyzji doszło do dyskryminacji skarżącej ze względu na płeć oraz ciążę. Płeć skarżącej oraz jej ciąża stały się bowiem faktyczną podstawą określenia dla niej w decyzji organu rentowego podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w kwotach tam podanych. To fakt, że skarżąca jest kobietą w ciąży, która zdecydowała się „zawnioskować” o zasiłek chorobowy, był bezpośrednim powodem weryfikacji jej wynagrodzenia za pracę. Ocena umowy o pracę nie była zatem obiektywna i bezstronna, ale stanowiła efekt woli organu rentowego dokonania kontroli. Wcześniej, to jest po otrzymaniu pierwszej, a nawet drugiej składki organ rentowy nie był natomiast w ogóle zainteresowany osobą skarżącej. Postępowanie organu rentowego wskazuje jednoznacznie, że wykorzystuje on instrumentalnie i w sposób dyskryminujący ze względu na płeć i stan ciąży przepisy umożliwiające ustalanie podstawy wymiaru, to jest art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej. Dlatego – w opinii skarżącej – Sąd Najwyższy powinien przeanalizować postępowanie organu rentowego w zakresie stosowania prawa, a dokładnie kontroli podstawy wymiaru składek w kontekście dyskryminacji. Instytucja „zakodowana” w powołanym przepisie nie może być bowiem wykorzystywana w demokratycznym państwie prawa jako instrument nierównego traktowania kobiet w ciąży.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku powinno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia

22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Cała argumentacja zawarta w tym wniosku skupia się na postępowaniu organu rentowego, sugerując jedynie, że postępowanie to nie było przedmiotem analizy Sądów obu instancji w aspekcie dyskryminacji ze względu na płeć i ciążę. Skarżąca, deklarując wystąpienie takiej dyskryminacji, nie wyjaśnia jednak, na czym w ustalonym w sprawie stanie faktycznym miałyby ona polegać. Z całą pewnością nie może bowiem świadczyć o dyskryminacji kontrola przeprowadzona przez organ rentowy, której z natury rzeczy dokonuje się *ex post*, to znaczy po dokonaniu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i w trakcie podlegania tym ubezpieczeniom. Skarżąca nie dostrzega też, że ocena prawidłowości decyzji organu rentowego była dokonywana przez Sądy *meriti* przez pryzmat adekwatności wysokości wynagrodzenia skarżącej do rodzaju, ilości i jakości jej pracy oraz posiadanych przez nią kwalifikacji, a w konsekwencji tego przez pryzmat ważności umowy o pracę łączącej ją z zainteresowanym pracodawcą w części odnoszącej się do ustalonego w tej umowie wynagrodzenia, co w żadnym razie nie może być uznane za dyskryminację z jakiegokolwiek przyczyny. Zarówno płeć skarżącej, jak i jej ciąża nie miały bowiem żadnego wpływu na tę ocenę. Problem sygnalizowany przez skarżącą i uznany przez nią za istotne zagadnienie prawne nie mieści się zatem w stanie faktycznym sprawy

wynikającym z dokonanej przez Sądy oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jej podstawie ustaleń. Wymaga zaś podkreślenia, że z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów kasacyjnych.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]